Datum 2026-11-02

Dnr: 717/26

Mottagare: Socialdepartementet
Adress: Socialförsäkringsenheten,
Sjukförsäkring och kontrollfrågor
S2026/01524
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se

**Remissvar gällande promemorian Sjukpenninggrundande inkomst för personer med inkomst av näringsverksamhet *(S2026/01524)***

Riksidrottsförbundet (RF) har getts möjlighet att inkomma med yttrande gällande promemorian Sjukpenninggrundande inkomst för personer med inkomst av näringsverksamhet (S2026/01524).

RF är idrottsrörelsens samlande organisation med uppgift att stödja, företräda, utveckla och leda i gemensamma frågor. RF har 71 medlemsförbund (specialidrottsförbund, SF) som tillsammans har cirka 18 000 idrottsföreningar. Totalt samlar idrottsrörelsen över 3 miljoner medlemmar.

RF företräder också Sveriges elitidrottare. En stor grupp inom många idrotter som ofta kombinerar sin idrottssatsning med arbete, studier eller egen näringsverksamhet. Elitidrottares arbets- och inkomstförhållanden uppvisar i flera avseenden likheter med andra grupper på arbetsmarknaden som kännetecknas av frilansarbete och egenföretagande, exempelvis yrkesverksamma kulturskapare. Gruppen kännetecknas ofta av varierande inkomster och återkommande perioder med nedsatt arbetsförmåga till följd av exempelvis skada, rehabilitering eller föräldraledighet. För elitidrottare tillkommer att karriären ofta är relativt kort och att möjligheten att generera inkomster kan påverkas snabbt. Ett väl fungerande SGI-system är därför av särskild betydelse för Sveriges elitidrottare och bör i möjligaste mån utformas så att det fångar upp både deras faktiska arbetssituation och deras inkomstförhållanden.

## Sammanfattning

RF välkomnar förutsebarheten i ett mer historiskt baserat SGI-system. För elitidrottare, vars arbets- och inkomstförhållanden ofta präglas av kombinatörskap och snabba inkomstförändringar, måste emellertid förutsebarheten balanseras mot kravet på materiell träffsäkerhet. En SGI som är enkel att beräkna men som i det enskilda fallet saknar rimlig koppling till idrottarens faktiska inkomstförhållanden ger inte nödvändigtvis ett bättre försäkringsskydd.

RF anser samtidigt att promemorian endast behandlar en begränsad del av de problem som kännetecknar dagens SGI-system. Detta blir särskilt tydligt för elitidrottare, vars försörjning ofta bygger på en kombination av anställning, näringsverksamhet och andra ersättningsformer och vars inkomster kan variera betydligt mellan olika år.

RF tillstyrker promemorians huvudinriktning men anser att förslaget bör kompletteras och analyseras ytterligare, särskilt i fråga om kombinatörer, skattemässiga dispositioner och möjligheten att i vissa situationer beakta aktuella inkomster. RF anser därutöver att frågor om skyddad inkomst och elitidrottsstipendier bör bli föremål för fortsatt utredning.

**Positiva delar för elitidrottare enligt förslaget**

*Ökad förutsebarhet för egenföretagande elitidrottare*

Många elitidrottare bedriver näringsverksamhet som en del av sin elitidrottssatsning. För de elitidrottare som bedriver näringsverksamhet och omfattas av den nya beräkningsregeln innebär förslaget att SGI ska beräknas med utgångspunkt i historiska, deklarerade inkomster. Detta kan öka möjligheten för den enskilde att på förhand bedöma sitt försäkringsskydd.

RF tillstyrker därför förslaget att SGI för vissa egenföretagare ska kunna baseras på historiska inkomster från beslut om slutlig skatt.

*Förbättringar för kombinatörer*

En betydande andel elitidrottare är kombinatörer och kan samtidigt ha inkomster från anställning och näringsverksamhet. RF välkomnar förslaget att inkomsten av anställning för kombinatörer ska kunna bestämmas utifrån de senaste tolv månadernas inkomst eller, om det är mer förmånligt, den årliga inkomst som den försäkrade kan antas få tills vidare.

RF konstaterar samtidigt att den föreslagna historiska beräkningsregeln för inkomst av näringsverksamhet inte ska tillämpas på kombinatörer. För denna del av inkomsten kvarstår således i huvudsak dagens ordning. För elitidrottare kan förhållandet mellan inkomst av anställning och näringsverksamhet dessutom förändras väsentligt under kort tid, exempelvis när en idrottare minskar sin anställning för att möjliggöra en utökad elitidrottssatsning. Det är därför angeläget att reglerna för kombinatörer utformas så att kombinationen av historiska och framåtsyftande beräkningsunderlag inte leder till ett resultat som saknar rimlig koppling till den försäkrades faktiska inkomstförhållanden. RF anser därför att regleringen för kombinatörer behöver analyseras ytterligare, så att förutsebarheten kan öka utan att beräkningen ger ett resultat som saknar rimlig koppling till den försäkrades faktiska inkomstförhållanden.

*Positivt att vissa socialförsäkringsförmåner inkluderas*

RF välkomnar att graviditetspenning, föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och närståendepenning får beaktas vid beräkningen av SGI för egenföretagare. För elitidrottare kan detta innebära ett förstärkt försäkringsskydd.

**Det saknas fortfarande viktiga delar för elitidrotten**

*Skyddad inkomst saknas*

En viktig skillnad jämfört med SOU 2023:30 är att promemorian inte tar vidare förslaget om skyddad inkomst.

SOU 2023:30 föreslog ett system med skyddad inkomst där fiktiva inkomster skulle tillgodoräknas under vissa skyddsvärda situationer såsom sjukdom, graviditet, studier och föräldraledighet. Syftet var att undvika att SGI successivt urholkas på grund av inkomstbortfall i sådana situationer.

För elitidrottare är detta särskilt relevant eftersom:

- långvariga skador är vanliga,
- rehabiliteringsperioder kan vara långa,
- graviditet kan påverka tävlande, och intäkter, under längre perioder,
- tränings- och återhämtningsperioder ofta innebär lägre inkomster.

Även om frågan ligger utanför den mer begränsade reform som nu föreslås anser RF att frågan om skyddad inkomst bör tas vidare i det fortsatta arbetet med SGI-systemet. Detta är av särskild betydelse för bland annat elitidrottare.

*Skattemässiga dispositioner får direkt genomslag på SGI*

Elitidrottares inkomster kan variera betydligt mellan olika beskattningsår. Möjligheten till skattemässig resultatutjämning, exempelvis genom avsättning till periodiseringsfond, kan därför ha särskild betydelse för gruppen. RF konstaterar att förslaget innebär att sådana skattemässiga dispositioner får ett direkt genomslag på den enskildes SGI. En avsättning till periodiseringsfond kan således medföra en lägre SGI, medan en återföring kan få motsatt effekt. RF anser att det bör analyseras närmare om denna koppling ger ett materiellt rimligt utfall utifrån sjukförsäkringens funktion som inkomstbortfallsförsäkring.

RF noterar även att kravet på redovisat överskott kan medföra tydligt skilda beräkningsmetoder för egenföretagare vars ekonomiska förhållanden i övrigt är

jämförbara. Detta riskerar att minska såväl förutsebarheten som den materiella likformigheten i systemet.

*Stipendier saknas*

SOU 2023:30 innehöll särskilda regler om statliga konstnärspolitiska stipendier. Utredningen konstaterade att trygghetssystemet inte bör missgynna individer vars verksamhet delvis finansieras genom stipendier.

RF konstaterar att motsvarande principiella frågeställning kan uppkomma inom elitidrotten. Stipendier och andra former av stöd kan under vissa perioder utgöra en betydelsefull del av en elitidrottares faktiska försörjning, samtidigt som de inte nödvändigtvis ger motsvarande socialförsäkringsskydd. RF anser därför att regeringen bör analysera om, och i så fall under vilka förutsättningar, vissa offentligt finansierade elitidrottsstipendier bör kunna beaktas inom SGI-systemet.

*För liten hänsyn till prestationsbaserade inkomster*

Elitidrottare har ofta inkomster som varierar kraftigt mellan åren, bygger på prispengar, innehåller bonusar och betalas ut vid enstaka tillfällen. Promemorian bygger i huvudsak på historiska deklarerade inkomster. RF ser därför en risk att SGI inte alltid speglar den verkliga inkomstsituationen för personer vars inkomster varierar kraftigt över tid.

SOU 2023:30 hade ett bredare perspektiv där både historiska och aktuella inkomster kunde användas. RF anser att detta synsätt bättre fångar de verkliga förhållandena för elitidrottare.

RF konstaterar vidare att den föreslagna ordningen innebär en principiell förskjutning i förhållande till utgångspunkten i 25 kap. 2 § socialförsäkringsbalken, enligt vilken SGI tar sikte på den årliga inkomst som den försäkrade kan antas komma att tills vidare få för eget arbete. En strikt historisk beräkning kan därmed i vissa fall leda till att fastställd SGI avviker väsentligt från den försäkrades faktiska och aktuella inkomstförhållanden. Detta är särskilt relevant för elitidrottare, vars inkomstförhållanden kan förändras snabbt. RF anser att regeringen bör överväga om en längre beräkningsperiod kan ge ett mer rättvisande resultat för personer med starkt varierande inkomster.

*Behov av en ventil för aktuella inkomster*

En central skillnad mellan denna promemoria och SOU 2023:30 är att utredningen från 2023 föreslog att SGI skulle kunna fastställas utifrån både historiska och aktuella inkomster och att det mest förmånliga utfallet skulle kunna användas.

Promemorian avvisar uttryckligen denna möjlighet. RF har förståelse för ambitionen att skapa ett regelverk som möjliggör enklare och mer automatiserad handläggning. En sådan administrativ förenkling bör emellertid vägas mot sjukförsäkringens funktion som inkomstbortfallsförsäkring och behovet av att SGI på ett rimligt sätt återspeglar den försäkrades faktiska inkomstförhållanden. För elitidrottare kan en strikt historisk beräkning få särskilt stora konsekvenser eftersom inkomsterna kan förändras väsentligt på mycket kort tid. RF anser därför, till skillnad från promemorians bedömning, att det i den fortsatta beredningen bör övervägas en begränsad alternativregel som gör det möjligt att beakta verifierbara aktuella inkomster när den historiska inkomsten uppenbart inte ger en representativ bild av den försäkrades inkomstförhållanden.

**Behov av särskild analys av elitidrotten**

Promemorian identifierar på s. 45 att delar av elitidrotten som en verksamhet där tidsbegränsade uppdrag gör den nya modellen relevant. RF välkomnar detta. Samtidigt saknas en närmare analys av hur förslaget faktiskt faller ut för elitidrottare. Detta är särskilt betydelsefullt eftersom promemorian konstaterar att individdata saknas för att bedöma utfallet av den nya beräkningsregeln. RF anser därför att elitidrottares förhållanden bör uppmärksammas särskilt i den fortsatta beredningen.

**Avslutande synpunkter**

RF är positivt till promemorians huvudinriktning och välkomnar ambitionen att göra SGI-systemet enklare och mer förutsebart. Förslagen innebär förbättringar för vissa elitidrottare. RF anser emellertid att förslagen inte fullt ut hanterar de situationer som kännetecknar grupper med varierande inkomster och kombinerade försörjningsformer. Detta gäller särskilt kombinatörer, för vilka den nya historiska beräkningsregeln inte ska tillämpas på inkomsten av näringsverksamhet. RF efterlyser därför vissa kompletteringar och en fördjupad analys i den fortsatta beredningen.

**Sveriges Riksidrottsförbund**

**Marcus Horning**
**Generalsekreterare**